

(గత సంచిక తరువాయి)

అంత రామణ్ ప్రపంచ లిమిట్ న కోర్
పించుకొని ఏ సాధనాలు? యాభోగ్ కమెన్

మరణమనుండి కమ్మించుకొండిని. నీవు కేసులు నాకి ప్రార్థించుట? నీకు జీవితని? సాకు యుద్ధమను విజయమున్నా జీవితని?" అని పఱ 10గా లక్ష్మీ లు దు బినమ్మిండి ఆన్నిను గాంచి "ఆడించుట కమ్మివాడా!" నీవు రావణునినంటి బట్టిమణినికి పట్టుము గట్టెదనని త్రజ్జమీకరించి. అఱ్పునివరె ఏల ఇట్లు షలికటపు? మహానుభావా! వాగ్దాత్ పాలనామే గదా మహాత్ రమైనది. కా నిమిత్తమై నీకు చ్ఛిదు ఇట్లు నిరాళవదవలడు. దినకురుఁడు ప్రింగుసంకలనాపల రావణుడు మార్కుఁడు కావలెను. నీకార్యమును తూర్పిచేసి వమ్మ ప్రాచీనోచ్చి సంతపను కలిగింపును?" అని యుక్తాయుక్తముగా పలికసు.

లక్ష్మీఁడు చెస్పిన పఱతులాంకించి శ్రీరాముఁడు చంటినివంది పసిఁడి ముఖునుల వాదీతూపురములు పంధించి అనిమెన నిలిదయున్న రావణునినై తీవ్రముగా ప్రమోగించుండెను. రావణుఁడు మటియెక రథము నథి

రామరావు

శ్రీచీంచి రాఘవు మార్కుని ప్రింగుఁడు నట్లు చర్చారాలపశిరి కఱుటమ్ములను రాము నిపై సేయుచు ఎదుర్కొనెను. ఆట్లుండ రావణుఁడు రథమునెక్కియు, రాముఁడు పుషుపిత్తు నిలిదయు యుద్ధమునేయుట యుక్తముకాదని ఆంతరిక్షమునుండి పీష్టించుచున్న దేవచానవ గంధర్వులు కలపోనీరి. ఆంత ఇంద్రుఁడు మాత్రి కాసతీయుఁగా బాలమూర్యునిపరిది పెంచుఁడునదియు, సువర్ణ మణి మయ ఖచితమైనదియు, ఆశుచున్ని వశ్ముగలిగి మేటివారువముల తూన్ని పకల కొబ్బట్టమును యుద్ధరంగమునక తోఱుకొనివచ్చి మూర్కలి శ్రీరామచంద్రునిఁ గాంచి, "మహాప్రభు! ఈ రథమును దేవేంద్రుఁడు నీకంపెను, ఇందు ఇంద్రుని చిల్లు, కవము, బాణములు, శక్త్యు యుద్ధము నీ ఉపయోగము కొంకై ఇంద్రుఁ డెల్పించుపెను. ఓ పీయుఁడా! ఈ రథమునెక్కియుద్ధముచేసి రావణుని పంచారంతును." అని సెలశీయుఁగా శ్రీ రాముఁడు దేవతలకు ప్రముఖీకై దివ్యరథమునక ప్రదయించుగా వించి ఆ రథము నెక్కిపును. అనంతశము రామ రావణులకు మహాభూతయుద్ధయు జరిగింది. శ్రీరాముఁడు రావణుని గంధర్వుతుమును గాంధర్వర్యుతుముచేరిను, తై వా త్రు ము ను కైత్రాత్రుముచేరిను ఎదురు ర్క్షు నెను. అది గాంచి రావణుఁడు రామునిత్తు రామసాత్రుమును ప్రయోగించెను. రావణుఁడు వదలిన యో రామసాత్రుమునుడి వెఱవదేన బాణములన్నియు బింబాగ్రముత్తే రాముని తుల్య శాసును ది వ్యక్తిల న్నియు చూస్తించెను. అప్పుడు శ్రీరామచంద్రుఁడు గంధాత్రుమును ప్రయోగించుఁగా సాభ్యము లవ్యియు గంధముకై పారెద న్యాసంఖియున్న ఇస్కుగ

ములన ప్రింగ్‌సాగ్‌కు, తమ రామరావు
అన్న చూపుకు ఇంరక్కిర్చాడనింటు నంత
యొద్దు సాగుచుండెను.

తన రాత్రిమాత్రమ్ము క్రమి నూరు వు
 కావుడు రావణుడు భగ్వను మండిపును
 శేఖరీలాదికరములను పడివానవలె రామునిపై
 కురిపింది నొంది, మారిని చాంపులతో
 నొప్పించును. మంచుకు చాంపుచేసి, రామ
 రథ గ్రహమును పడుగొట్టిన కురువరి చుట్టూ
 అములచేసి ఆరథాక్ష్యములను నొప్పించును.
 రావణుడైనార్జున ఈ కురుక్కార్థ్యమును చూది
 దేవచావచ గంధర్వు చారణులు నీద్రకుచూసుకు
 చిప్పాడుమాదిరి, క్రీపులు వావయిలు దిగుబడు
 చెందిరి. కానుడు రావణువచే నొప్పించు
 లభుపులలన బుధుఁడు జనులను కేమసీయు
 చూడై క్రష్ణవతి లేవతాకుమును, వంద్రుడు
 కోణ్ణార్థి చేరసు. సముద్రము కాల్పుల ల మై
 మంచులు రేగుచున్న అగ్నివరె జ్యులింఘుము
 మూర్ఖ్యాని కాయీన స్థుప్పాంగిచేయును. రావణుడు
 లైపావర్ణక్రమువలె కేసారణు చూచ్చాడిని
 చిప్పాంధిం యుండైను. వశగ్రీవునఁ గాంచి
 రాముడు విల్లెక్కు వెట్టుఖోలఁడుయ్యును.
 అపుటిచే కోపాద్రిశుండ్రమున్న ప్రిణాముడు
 కించి కొర్కెలు ముదివెట్టి కండ్చుఁడైసి చూపు
 లను దచ్చించుకున్న కట్టుఖాళ పూజను. అట్లు
 కొద్దాకారము రాప్పియున్న రాముని చూము
 గాంచి పక్కల భూతములు ప్రితిలును. పుషము
 దద్దరిలును. ఆకపమున మేఘము లాచరింది
 ఉఱుములతో ఫూమించును. న ము త్రుఁదు
 కపఁరి చించును. అట్లి ప్రిపరములగు చేటులు
 వాటిలుచుండ రావణుడును రాముని చూది
 భయంపికుఁడుయ్యును. దెవతానులు క్రీరా
 ముని జయమును కాంట్యించుచుండిరి.

యామీసాంక్తి లోకార్గ్రస నీవరకార్యములన్న ఏల
మిచ్చు వశభూమిని క్షాపిస్తి, గొంతుముగా
నీతిను గొంతుమిల్సి నీటిపై నీటికుపుటుక్కాన్ని.
నీటి అధ్యాత్మమును తీటుక్కిరుత్తాడనిలేదు.
ఆటాడే నాయికులకే నీతిను గొంతుది
యొంటిచేం ఆప్యుదే నాన్న యమతురికంపి
యుందును. ఇప్పుడు ఖా కొండిల దే నా పు.
నిన్ను వథించి జమనిపీటి కంపేదను. పీట
నీ కొరము త్రయించి చేండుచేయింగా నీ కృతి
యరమను కాకుం ప్రాణం; ఒక్కుం లోకార్గ్రసం
పీటుకొని తినఁగలవు? అని నీ నీ నీ నీ నీ
రాముడు రాఁడుని ముందను.

“గ్రామం కొక్కము విజ్ఞందిం
డస్త. పోలు త్రయో మంచువిష్ణువేండు,
అంతినశ్రద్ధ ఆవరీలగా రామునినై శాఖ
మూల ప్రయోగించుచుండెను. అప్పుడు వాన
యఱ క్రిందను త్రాపుచుండి “రావణు ని తై
చిత్తప్రమ్మదైగా తిలావర్ష ను తుటించుచుండి. రాము దాటవర్ష మునును,
వానయల తిలావర్ష మునును విశ్వాసాలకు విర్యుక్తుండు
చూయుటింటి వెంటికి విశ్వాసంతింటి నిర్వి
భ్యండై మనిష్యాకులముతో శక్రింపుల విసిరింట
శోపాయైను. ఏ చ్ఛు దు రాముఁడు రాము
చాణముల వెంటింటింటి వృణ్ణివిన్న
మీతుండర్యుణు అప్పుడు రాము రథపారథ
కనప్రథమంతు దురవస్థుగ్రహింది కంట శే
రథమును రా రంగునుండి యావిలికి
తోి లేను. వృణ్ణిలేవక ప్రతించుండ
వంతలోఁ రాముఁడు తన ఇంటి తిని
గ్రహించుకోని కోపమునొండి పారథినిగా,
“ఇంకి దుర్మతి! నమ్మిపిలికింపుడగాను, కీర్మ
ప్రమాదింగాను, మగతినముతేని నావింగాను,
అచ్చానిఁగాను, శస్త్రిత్తముల విశ్వాసాని
నానిఁగాను, బలమీసానిఁగాను తిలపాశి రథ
మును వఱించి నీ ఇచ్చిరచివరికిని ఒడం
కింట! జీ సార్యిందిన విష్ణుకీర్తిని వంటపాలు
చెసికమి. నీ కోనిర్పిన దుర్మార్ఘుచూపిగా
క్రుషులు విష్ణు అంచమిద్ది వశముకొని
నమ్మిప్పుకి. నా మీతుండెవ్యాండు ఇట్లి కీటు
తిలపెట్టుఁడు. ఔ పారథి! నీకి సామేలుకొను
వాఁడైన క్రుషు సాచరికి వచ్చునంతలోఁ పల
రథమును యుద్ధభూషికెగొనిచొమ్ము” అని
నిష్టుకోత్తులాడెను. అంతపారథి రామునితో
“ప్రథూ! జీను శక్రింపులకు డఱినపూడుఁడు
కాను; వారికీలూంగినవాఁడుకాను. నీమేలు
బోం నియందలి ప్రశ్నచే యిట్టిపని యొనర్చి
నిని ప్రథూ! నీవెక్కువగా వస్తుయిందిని.
నివంపు తీయ్యకొసుటకే జీస్తు నీవిఁయి
చేసికిని. ఆ రథము గుండ్రములుభూద మిక్కిలి
యలపుచెందియున్నావి. సుధానంథములను
దేశ కూలములను, అంతములను, రథి కుండి
ను నిష్పిను, వ్యువమును, పంచిమును
రథింని బలాబలములను, భూమి మిట్టపలము
లను, ఎవచించు ప్రసేకములను, పనయు
సమయములను శక్రు వుల ఆంశములఁగి
చెట్టుటయును రథమును శక్రుతులవుటడు
తోఁంట, శక్రక్కుతుతోఁంట, శక్రుతులవుట
నిఱముట, వెనుకుపు తీయుటను వినినన్నిటిని
రథపారథ్యము చెయువాఁడు ఏపిఁయింద
పడెను” అని తిన్నని మాటలుతోఁ చెప్పఁగా
రాముఁడు పంతినీంటి నుఱల యుద్ధభూషిక
రథమును గొనిపోవటకు నాని నావిఁగా

అంతరీక్షమంది రామరావు యున్న
 నును తిలకించుయొన్న దేవతలైం సుయు
 త్రిప్రే వద్దయొన్న ఆశ్చర్య వహియుని ఆ
 నుమయిమని శ్రీరాముని ॥ దృ శ్రీ త్రిప్రే
 “శాయణ! రామ! రఘువంతస్త! సమ
 క్రమ విషాకథమను, జాపమను ॥ లిగించ
 ఉత్త్రమాత్రమైన ఆసక్త్యహృనయమను వు
 శ్రీమను నీను ఉఱచేటుచెందవను. ఆ మంత్రమ

